

HANDLINGSPLAN FÖR ÖSTERGÖTLANDS LIVSMEDELSSTRATEGI I YDRE

Av: Livsmedelsproducenter, mänskensbönder,
näringslivsföreningar, invånare, besökare,
tjänstemän och politiker i Ydre kommun

Projektet med arbetet att ta fram handlingsplanen har finansierats av Ydre kommun med 50% och av Länsstyrelsen Östergötland med 50%. Hela projektdokumentationen och handlingsplanen med det fortsatta arbetet kommer finnas att tillgå på ydre.se.

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

ETT STORT TACK TILL
ALLA SOM HAR
BIDRAGIT MED TID,
KUNSKAP OCH
ENGAGEMANG I
PROJEKTET!

HANDLINGSPLAN FÖR ÖSTERGÖTLANDS LIVSMEDELSSTRATEGI I YDRE

HANDLINGSPLANENS MÅLGRUPPER	HANDLINGSPLANENS ÖVERGRIPANDE SYFTE	HANDLINGSPLANENS ÖVERGRIPANDE MÅL
<p>Livsmedelsproducenter, månskensbönder/hobbyjordbrukare, övriga aktörer i livsmedelskedjan, näringslivsföreningar i Ydre, kommunen (tjänstemän och politiker), Regionen Östergötland, invånare, utbildningssamordnare.</p>	<p>Syftet med handlingsplanen är att ge struktur och underlätta genomförandet av uppdraget. Handlingsplanen hjälper målgrupperna för dokumentet att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • göra idéerna konkreta • styra åt samma håll • Skapa en gemensam tillförlitlighet i utvecklingen • fokusera på några områden • följa upp prioriterade områden • tala om hur aktiviteten bidrar till övergripande mål • genom målen mäta hur väl aktiviteten når uppsatt mål (utan uppsatt mål riskerar vi att använda våra resurser på ett ineffektivt sätt) <p>Handlingsplanen är inte ett politiskt eller kommunalt dokument utan ett samverkansdokument/verktyg för de olika målgrupperna som har vuxit fram under workshops, samtal och gruppintervjuer av målgrupperna. Det finns inga rätt eller fel i dokumentet och det är inte heller statistiskt.</p>	<p>Ydre-bygden ska år 2020 vara en tydlig och självklar aktör i Östergötlands livsmedelsstrategi.</p> <p>Ökad hållbar livsmedelsproduktion</p> <p>Ökat samarbete med Vreta kluster</p> <p>Vara aktiv inom de delar av produktionskedjan där Ydre bäst bidrar till regionen</p> <p>Skapa fler arbetstillfällen med tydligt tillväxtfokus</p>

HANDLINGSPLANENS BAKGRUND	HANDLINGSPLANENS UPPFÖLJNING	HANDLINGSPLANENS BIDRAG KOMMUNENS ÖVERGRIPANDE MÅL
<p>Under tidig vår 2017 analyserades Östergötlands livsmedelsstrategi av Ydre kommuns politiker och tjänstemän i samarbete med LRF i Ydre. Behovet av tid och resurser för att bryta ned strategin blev den avgörande faktorn för att ett politiskt beslut togs om att göra ett projekt som fokuserade på att skapa samarbete och engagemang kring en handlingsplan. Under 2017-2018 har därför ett projekt drivits genom finansiering till 50% av Länsstyrelsen Östergötland och 50% av Ydre kommun. De fyra målområden med respektive områdesmål är hämtade ur Östergötlands livsmedelsstrategi. Projektets mål var att komma fram till en gemensam handlingsplan för målgrupperna för hur Östergötlands livsmedelsstrategi ska förverkligas i Ydre, dvs bryta ned strategin till konkreta handlingar. Hela projektdokumentationen och informationsmaterial om projektet finns att tillgå på ydre.se/</p>	<p>Handlingsplanen ägas av alla och ingen. Dock finns det ett politiskt uppdrag som ligger på kommunens näringslivsarbete att främja lokalt företagande. Uppföljningen och samordningen kring handlingsplanen blir därmed ett viktigt verktyg i arbetet att främja företagandet. Handlingsplanen för livsmedelsfrågan är en fördjupning av en större handlingsplan för näringslivsarbetet. Handlingsplanen kommer att följas upp årligen.</p> <p>ORGANISATION Sammanställande: Näringslivsstrateg alt Kvalitetssamordnare, Ydre kommun Övergripande samverkansgrupp: Representanter från näringslivet, LRF, livsmedelsproducenter och kommunen (tjänstemän och politiker). Fortsatt arbete ska rapporteras till: Områdesansvarig, se rubrik VEM? nedan.</p>	<p>Handlingsplanen bidrar till kommunens övergripande mål enligt nedan, d v s är konkreta delmål i att nå den livskvalitet vi strävar efter i Ydre kommun (se markerade beröringspunkter).</p> <p>För att vara det attraktiva alternativet erbjuder Ydre kommun Sveriges bästa läge för livskvalité året om. MED LIVSKVALITET MENAR VI:</p> <p>Att du som individ syns i arbetet, i skolan, i omsorgen, på fritiden, som besökare och <i>näringsidkare</i>. Att du har <i>naturen utanför ditt eget fönster</i> och pendlingsmöjligheter från och till storstan. Att det i Ydre finns möjlighet att leva i <i>välstånd på landsbygden, med öppna landskap och friska vatten och skogar</i>.</p>

Senast uppdaterad 20200224

HANDLINGSPLAN FÖR ÖSTERGÖTLANDS LIVSMEDELSSTRATEGI I YDRE

KUND OCH KONSUMENT 1 "Ökad medvetenhet om svenska mervärden genom att skapa dialog mellan producent, grossist, detaljhandel, restaurangbranschen och konsument"	OMRÅDESMÅL: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ökad kunskap om svenska mervärden genom utbildning till handeln, besöksnäringen, restauratören och konsumenten 2. Öka utbudet av svensk- och lokalproducerade livsmedel i handeln, på restaurangen och genom grossisten. 3. Öka informationsflödet i värdekedjan från tallrik till produktion
---	---

VAD	VARFÖR (SYFTE)	HUR?	VEM? SAMVERKANSGRUPP/NÄSTA STEG/ SAMMANKALLANDE	NÄR?	REGIONENS OMRÅDESMÅL	Status
DET ÄR VIKTIGT ATT INVÅNARE HAR VILJAN ATT HANDLA LOKALT (2=6)	Livsmedelsproduktion är en av Ydres viktigaste branscher och vi har många närodlade kvalitetsprodukter som vi kan bygga vår stolthet kring. Livsmedelsbutikerna är, som förutom att tillhandahålla lokala produkter, en mötes- och samlingsplats som är grundläggande för en levande landsbygd. Att ta bilen till "staden" för att handla kan dessutom i många fall på bli dyrare och mindre miljövänligt.	<p>God service och upplevelse i butiker, gårdsförsäljning, kaféer och restauranger (11=6) Kunden väljer - men konsumenten ska vara tydligt och korrekt informerad omkring sitt val. Att lyfta fram årets lokala livsmedelsinspiratör kan ge inspiration och trigga lokala företag att ge bättre service och lokalt utbud. Börja med en workshop bjuda in och plocka in i värdekedjan.</p> <p>REKO-ring i Ydre har startats Korta vägen mellan producenter och konsument. Det är en viktig plattform för producenten att återskapa tillit, närhet och förtroende för konsumenten. Andelsjordbruk någon som är intresserad? Kommunchefen har kontakter</p> <p>Vara transparent För att skapa betalningsvilja för att handla svenskt lokalt behövs kunskap om den svenska djurväl-färden och de miljölagar som gör den svenska maten dyrare men också bättre ur miljö och djurskyddssynpunkt. Producenterna behöver fortsätta att berätta och visa upp hur djuren lever, vad som odlas, hur förädlingen sker och samspel med naturen. Ytterligare samarbete kan göras direkt med matproducenterna (här kommer den nya upphandlingen av närproducerad mat som innefattar besök för skolbarn hos producenten en viktig roll). Politiken peka på att detta ska ske – även bonden i skolan</p> <p>Skolundervisning Att man redan i förskolan börjar visa var maten kommer ifrån samt att lyfta in ytterligare kunskapsblock i hemkunskap i årskurs 6, 8 och 9. Praktikgårdar kan vara ytterligare ett alternativ.</p>	<p>Näringslivstrateg tillsammans med destinationsråd.</p> <p>Administratörer REKO-ringen tillsammans med miljö- och hälsoinspektör Ydre kommun</p> <p>Beslut 22/2-21 Carina och Malin åker dit på nästa utlämningstillfälle och kollar hur det ser ut och ber om statistik</p> <p>Samverkansgruppen för Skola näringsliv / Lyfta in som stående punkter på mötena från 2020 / Studie- och yrkesvägledare och skolchef</p> <p>Beslut 22/2-21 Lovisa bjuds in på nästa Näringslivsträff i mitten av Maj för att informera om FOOD FOR LIFE</p> <p>Efter detta bokas en enklare presentation på LRFs Fältvandring</p> <p>Vi ser över om det finns flera informationsmöten där vi kan sprida detta arbete.</p> <p>Återkommer med datum</p>	<p>PRIO 1 2020</p> <p>PRIO 2</p> <p>PRIO 1 2021</p>	<p>1</p> <p>2 och 3</p> <p>3</p>	<p>KLART Seminarie/ utbildning i värdekedjan 2020 01 30. Inkluderad i Värdekedjanstrategin. Näringslivsstrateg för perioden var Lisa Boyero Lindström.</p> <p>Information till producenterna planeras tillsammans med REKO i förebyggande syfte inom livsmedels regler och skatteregler. 300 000 kr har försäljningen i reko-ringen omsatt sedan start i juli 2018 Status uppdateras efter nästa besök</p> <p>Kommunchef/ skolchef kommunicerar detta med Studie- och yrkesvägledare. Ny studievägledare är Ida Johansson. Problem med marknadsföring, bilder förvängs</p> <p>Datum för nytt näringslivsmöte är 20 maj</p>
DET ÄR VIKTIGT ATT INVÅNARNA, VID EN	Att alla vet vad och hur man ska agera är A och O vid kris	Livsmedel vid kris del i hemkunskapen?	Skolchefen tillsammans med politiken/ 2020	PRIO 1 2021	TRYGGHET 4"Tryggad produktionskapaci	Frågan är uppe i krismedvetenhet i.o.m. Corona/Covid-19 men vi

HANDLINGSPLAN FÖR ÖSTERGÖTLANDS LIVSMEDELSSTRATEGI I YDRE

KRISITUATION, VET ATT DE ÄR ANSVARIGA FÖR SIN EGEN HUSHÅLLSBEREDSKAP		Kunskap om vad som händer med livsmedel i kris till exempel hur snabbt maten tar slut och vilket som är mitt eget ansvar. Del i samhällskunskapen. Öka kunskapen hos barnen om hur mycket vatten som går åt i familjen, skolan- eller så är det så att det är barnen som ska informera oss			tet och robusta produktionssystem för minskad sårbarhet”2 och 3	behöver arbeta mer med detta. Ny skolchef är Petra Sand. Kommunchef tar med sig detta till den nya skolchefen. Ämnet har än så länge inte kommit upp på agendan men det är ett viktigt ämne som kommer att lyftas. T.ex. olika tekniker för hur man bevarar och tar hand om mat för att göra maten hållbar. Det har till kommunen inkommit en motion om att elever bör få förebyggande kunskap om livsmedelshandtering vid kris och vattentillgänglighet. Motionen kan hjälpa till att driva upp ämnet på agendan.
Det är viktigt att koppla ihop besöksnäringen med livsmedelsproduktionen	Turism handlar otroligt mycket om mat – du kan vistas ute i naturen, men vi behöver alltid äta. Potential finns för besöksnäringen att öka, vilket i sin tur gör att livsmedelsproduktionen ökar. Det är en “win-win” situation. Det lokalproducerade är strategiskt viktigt och vi behöver förstå det unika förhållandet mellan service, stoltheten av vad vi producerar, viljan att ta emot besökare och betalningsviljan hos kunderna.	Fler och bättre skylta Ökad och samordning och utbyte mellan branscherna Öka marknadsföringen Öka antalet besöksmål Öka servicen för turister Öka tillgängligheten till matställen Utveckla turistbyrå Specificera målgrupper En vilja att kommunicera med kunden Lägg ut stugor på Airbnb.	Hela frågan har lyfts in och fördjupats i kommunens arbete med att ta fram en strategi för besöksnäringen. Arbetet har resulterat i en värdsstrategi, <i>Ydre Östergötlands hemlighet</i> . Arbetet har skett i samarbete mellan näringsliv, föreningar, invånare, politiker och tjänstemän i Ydre kommun och där alla har ett fortlöpande gemensamt ansvar. Arbetet finns på kommunens hemsida under <i>Arbete & Näringsliv</i> . https://www.ydre.se/arbetenaringsliv/ydrebygdensvaridsstrategi.4.287c25da16d5d99b72b1c0a2.html			KLART

<p>KONKURRENSKRAFT 2 "2030 är livsmedelssektorn i Östergötland ett ekonomiskt draglok genom produktion av både volym- och nischprodukter"</p>	<p>OMRÅDESMÅL:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Samtliga aktörer med koppling till livsmedelssektorn i Östergötland har ett tydligt tillväxtfokus 2. Livsmedelssektorn är en attraktiv och välkänd näring i Östergötland. 3. Vreta kluster är ett kunskapscentrum för affärsutveckling inom de gröna näringarna.
---	--

VAD	VARFÖR (SYFTE)	HUR?	SAMVERKANSGRUPP/NÄSTA STEG/ SAMMANKALLANDE	NÄR?	REGIONENS OMRÅDESMÅL	STATUS
<p>DET ÄR VIKTIGT ATT ÖKA DEN EKONOMISKA HÅLLBARHETEN INOM LANTBRUKET(32 =9)</p>	<p>Att kunna leva på sin verksamhet är absolut grundläggande om vi ska ha livsmedelsproduktionen kvar och aktiviteterna bör prioriteras. För att klara våra trygghetsmål (se trygghet 4) är den ekonomiska hållbarheten också avgörande.</p>	<p>Deltagande i tillväxtprojekt Livsmedelssektorn behöver vara en självklar del i det tillväxtprogram som finns för företagare i regionen. De behöver både aktivt bjudas in och aktivt delta i tillväxtprojekt. Speciellt nämns behovet av vidareutbildning genom olika kurser som exempelvis skattefrågor.</p>	<p>LRF/ Linda Tordsson (LRF)</p>	<p>PRIO 1</p>	<p>1</p>	<p>Pandemin gör att LRF får fokusera på att få saker och ting att flyta på. Det är viktigt att vi håller kontakt med regionen.</p>
		<p>Öppenhet och prioritet för nyföretagare och innovation Ydrebygden behöver släppa in nya generationer av lantbrukare i jordbruket i Ydre för att få in nya sätt att driva jordbruk på. Nyföretagare behöver få bästa möjliga stöd att utveckla sin verksamhet. En djupare diskussion med fokus på nya generationers möjligheter och innovationsförmåga kan vara nästa steg.. Mentorsverksamhet? Generationsskifte</p>	<p>Gruppen för NyföretagarCentrum/ Möte 2021/ Näringslivsstrateg</p>	<p>PRIO 1 2020 3 företag har kontakter med Vreta kluster angående innovation och utveckling. Kontakter har knutits under företagardag som besök på Vreta kluster</p>	<p>1</p>	<p>Punkt vid näringslivschefsmötet i regionen 6/2. Malin Hansson Näringslivsstrateg kollar vidare på. Nyföretagarcentrum skulle kunna vara mer aktivt uppsökande. Service och kunskap ska finnas tillgänglig. Det drivande är näringsstrategens roll.</p>
		<p>Fysisk mötesplats för kunskapsutbyte och innovation Det behövs en fysisk plattform för utbyte av idéer och tankar i Ydre, för att hitta samarbetsmöjligheter och lösa problem gemensamt. T ex behövs ny teknik för att bli mer precis i sin odling. Att mötas är det första steget till samarbete och utveckling. Innovations central/ satellit till Vreta kluster. Ha utlämning av tex kött. Samlogistik, hyra in sig på en frys. Innovation, paketutlämning, lokal matutlämning. Internet-handel.</p>	<p>Finns intressenter?/ samtal med politiker i Ydre om eventuell Förstudie/ Lennart kollar Ydre näringsliv Studiebesök till Additivt teknikcenter i Hultsfred. Studiebesöket är en kombination av informationsutbyte med anledning av livsmedelsstrategin, kommunens VA-strategi och forskningsprojektet som kommunen deltar i - <i>Mot ett grön digitalt folkhem</i>, administrerat av Linköpings universitet (LiU).</p>	<p>PRIO 2 Studiebesök; Additivt teknikcenter 2020-11-25 Nu siktar vi på att kunna besöka hösten 2021 Kanske något för Joakim Ekström?</p>	<p>3</p>	<p><i>"Additivt Teknikcenter i Hultsfred är en mötesplats för morgondagens medarbetare och entreprenörer. Ett aktiebolag som sammanför utbildning och regionala företag. Vi satsar på smart industri i samverkan, och jobbar bland annat med ABB, IKEA, Höganäs, Ljunghäll, Scania, Körners, Rise IVF och olika universitet."</i> (www.atcab.se) Studiebesöket planeras av Karin Skill, fil Dr i teknik/ samhällsstudier (LiU) och Carina Nilsson, kvalitetsstrateg (Ydre Kommun).</p>

HANDLINGSPLAN FÖR ÖSTERGÖTLANDS LIVSMEDELSSTRATEGI I YDRE

		<p>Påverkan Det behövs en större möjlighet att själva påverka sitt verksamhetsområde. T ex stenrösen, dieselskatten, sänkta arbetsgivaravgifter för unga och miljövårdsregler som fungerar dåligt för småproducenter. Det finns en önskan om stöd från kommunen att påverka länsstyrelsen i ovan frågor. Miljö och hälsa tas med i diskussionerna?/ Strategiskt samråd (politiken).</p> <p>Fler lantbrukare som satsar på grönsaker i Ydre DET ÄR VIKTIGT ATT LIVSMEDEL PRODUCERAS I BALANS MED NATUREN Växthus i närheten av pelletsfabriken för att ta till vara på värmen "Vi kan inte mjölka mer utan vi måste hitta ny matproduktion. Viktigt att ta med politiken i den här gruppen då det också berör PÅVERKAN</p> <p>Kompostera Grönsaker som inte går att sälja går till djurfoder eller till kompost.</p> <p>Värna små- och medelstora jordbruk Ydres markförhållanden lämpar sig för köttproduktion och ekologiskt jordbruk. Av miljöhänsyn skulle vi enbart äta svenskt kött och skulle få fler öppna marker. På det sättet löser vi ett stort problem med att åkrar växer igen. Naturbete ger fler blommor, fjärilar, bin, humlor</p>	<p>LRF och politiker/sammankalla till möte/ Henrik Isacson</p> <p>Större lantbruk och Vreta kluster behöver vara med.</p>	<p>PRIO 1</p>	<p>2, 3 och 4</p>	<p>Aktivt val av att använda påsk fjädrar som är en restprodukt ställning för lantbruk och restprodukter.</p> <p>Skicka en bok som talar om vad som behöver ändras för att de som producerar " Handbok för politiker som vill öka livsmedelsproduktion" Söka projekt pengar"?</p> <p>Nästa steg för att aktualisera en handbok. Nytt möte! LRF samverkar med att ta fram de viktigaste punkterna. Annika kollar med LRF ang allmänt möte/aktivitetsträffar i smågrupper, innan den 29/6, LRF styrelsemöte. Henrik kollar med Vreta Kluster.</p> <p>Kampanja – efter Corona: Hur kan vi öka självförsörjningsgraden?</p> <p>Kommunen har beviljats projektmedel från Länsstyrelsen Östergötlands utlysning inom regional livsmedelsstrategi 2020, LYKOTRÅFF1 (Länsstyrelsens dnr: 303-13036-2020, 2020-08-25). Projektets syfte är att bl.a. öka drivfarten i livsmedelsstrategins handlingsplan och att uppdatera kommunens kost-/måltidspolicy och verksamhetsplaner i nätverkande med kommunens verksamheter, näringslivsförening och LRF för att värna om den småskaliga livsmedelsförädlingen i Ydre kommun.</p>
		<p>Ydre mat på Export Vi behöver bli bättre på att exportera Ydreprodukter. Ett varumärke kring Ydre mat behöver arbetas fram för att få större spridning. Detta behöver innefatta Östgotamat och även svensk mat som redan är kända varumärken. Pengar för att initiera ett sådant projekt kan sökas hos länsstyrelsen och Sommenbygd-Vätterstrand. Ta hit Östgotamat. Ydre kasse (Annika)-meny från Ydre (Torpön, Ydregården, Fiket Ydre hantverk, Pizzeria), Saluhall på nätet. Bjuda</p>	<p>Projektinitierande arbetsgrupp (tillsamverkansgrupp tillsatts) / Nästa möte 2019-04-10: tidsätta, arbetsgrupp / Lisa Boyero Lindström (tillsamverkansgrupp satts samman). Kvartal 4 2020.</p>	<p>PRIO 1</p>	<p>2</p>	<p>KLART Inkluderat i besöksnäringsstrategin. Nyttja "Ydre Östergötlands hemlighet</p>

HANDLINGSPLAN FÖR ÖSTERGÖTLANDS LIVSMEDELSSTRATEGI I YDRE

	in livsmedelsproducenter (inklusive, REKO, lanthandlare) Se hur vi skulle kunna nyttja besöksnäringens platssymbol.				
	Lokalt slakteri En förstudie för etablering av ett småskaligt slakteri i Ydre måste till för att utreda om det finns underlag och ekonomisk hållbarhet. Det är också en stor förutsättning för att klar mål Trygghet 4.	Olle Forsell, Lars Lindström, Jonas Arpzell, Anna Karlsson, Bernhard Jensen	PRIO 2	2	Vilande? är ett invånarperspektiv anna@jobrink.se, jonas.arpzell@ydre.se baggemalen@hotmail.com>, bernhardjensen1956@gmail.com. olle.forsell@kalvefalls.se En förening ska bildas för att titta vidare på detta. Bidrag har getts från Vreta kluster för genomförandet av en kurs inom produktförädling. 2020
	Produktförädling Det behöver föras fler samtal om nischproduktion, förädling, produktutveckling och cirkulär ekonomi. Tillväxtverket har utlyst pengar till denna form av utveckling. Skogshöner?			1	

	Närverk för fårbönder För att få en jämnare kvalitet på råvaror från mindre producenter behöver det finnas ett generöst kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Men även för att utbyta idéer om hur till exempelvis en cirkulär ekonomi kan skapas.	30-tal fårbönder i ydre/ 1-2 ggr året/ lars lindström baggemålen/ kolla av med lars när nästa möte är	PRIO 2	1	Inget nytt möte inbokat vid dagens datum Slakteri – hyra in sig i Vimmerby? Styckeri, vilt? Vildsvin?
	Göra ekologisk lammproduktion lönsam DET ÄR VIKTIGT ATT LIVSMEDEL PRODUCERAS I BALANS MED NATUREN Ekologiskt uppfödda lamm ger inget merbetalt för lammet till bonden så det är mer lönsamt idag att vara konventionell om man är storskalig lammproducent		PRIO 2	2 och 3, 4	
	Kunskaps- och erfarenhetsutbyte Liknande nätverk som det med fårbönder kan startas inom andra områden och skulle även ta bort/ förbättra den känsla av konkurrens bönder emellan som har nämnts under intervjuer; "Handel föder handel".	LRF / Linda Thordsson	PRIO 1	1	Erfar-grupper (erfarenhetsgrupper) Endast kommunen kan vara ett för litet upptagsområde för kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Det kanske skulle fungera bättre med utbyte på regionalnivå för de mindre aktörerna då dem på lokal nivå har ett större behov av att konkurrensskilja sig. Med ett lokalt upptagsområde kan det också vara svårt att hämta hem utbytet när skillnaden mellan en mindre aktör och en större kan vara ett djurbestand på 5 djur eller 500 djur.
	Ökad kompetens Vi behöver arbeta med att ungdomar ska vilja utbilda sig inom livsmedelsproduktion, men också att de som utbildar sig i landsbruksyrken har praktik från verkligheten. Intresse kan skapas genom utbytesstudenter, praktikplatser. och en plattform i skolundervisningen-Innovation	Studie- och yrkesvägledare/ Gruppen för skola och Näringsliv tillsammans med LRF/Skolchef/ hösten 2020/	PRIO 1	1	Arbetet är påbörjat men kan fortsätta. Ny skolchef är på plats. Kommunchef tar med detta till Skolchefen. (Tidigare gruppen - Skola arbetskraft)

HANDLINGSPLAN FÖR ÖSTERGÖTLANDS LIVSMEDELSSTRATEGI I YDRE

						<p>Skogs- och lantbruksdag ev i vår. 2 dagar i rad. Annika lämnar datumförslag. Annie Eriksson är kontakt mot skolan – SYV. Lista finns med praktikställen. Det finns många grenar inom gröna näringar. Brist på veterinärer.</p> <p>Förhoppningen är att projektet LYKOTRÅFF1 (se tidigare beskrivning, sid 6) gör att fler elever och lärare blir engagerade i den lokala livsmedelsproduktionen.</p>
		Maskinsamarbetsbolag Det finns ett visst samarbete kring maskiner redan nu men det skulle kunna utökas. Ett sätt skulle kunna var att bilda ett gemensamt maskinbolag.	Niclas Gustavsson Malmgård tillsammans med övriga lantbrukare/ 2022 / Niclas Gustvsson	PRIO 2	1	Vet Linda ngt?
		Logistik Kundkretsen i Ydre är för liten, därför är det viktigt att logistiken fungerar bra. Lära av dem som redan levererar till exempelvis Stockholm (kräftor, Lindåsen, vilt, Smörgåstårter från Rydsnäs). Logistikerna är det dyraste i hela ledet och därför krävs det samarbete kring transporterna. Ett gemensamt varumärke skulle underlätta ett sådant arbete och en "Ydre-grossist", samt att titta på goda exempel inom Region Östergötlands livsmedelsstrategi.	Ydre kommun, infrastrukturgruppen och företag, Vreta kluster/ 1:a dialogmötet har hållits 15/11, återkoppla i våren 2019/ Henrik Isacson Stöttar Malin Näringslivsstrategi i arbetet. Beslut 22/2-21 Vi åker ut till Ydre Åkeri och kollar hur mycket info de har plockat fram om möjligheterna till ett samarbete med Transporter. Kollar om vi kan ta fram en plan för fortsatt arbete med att lösa detta. Skicka ut ett förslag till RAMavtal till alla Företag och se vilket intresse det finns att vara med i avtalet. Vilka vill vara med? Vilka behov har de isf.?	PRIO 1	1	Kontakt tagen med Schenker om att komma (Henrik tar vid från Lisa) Behov av logistik behöver finnas. 1 Kommunledningen tittar på inomkommunala flöden. 2 Ydre mobility-plan.

HANDLINGSPLAN FÖR ÖSTERGÖTLANDS LIVSMEDELSSTRATEGI I YDRE

OFFENTLIG UPPHANDLING 3 "I Östergötland serveras Sveriges bästa offentliga måltider på svenska och lokala råvaror"	OMRÅDESMÅL: <ol style="list-style-type: none"> 1. Region och kommuner har en antagen och kontinuerlig uppdaterad kost-och måltidspolicy eller motsvarande. 2. Till år 2025 upphandlas > 80% livsmedel som är producerade i Sverige med delmål att till år 2020 > upphandlas 60 % livsmedel som är producerade i Sverige 3. Till år 2025 upphandlas > 50% lokalproducerade livsmedel med delmål att till år 2020 > upphandlas 30 % lokalproducerade livsmedel.
--	---

VAD	VARFÖR (SYFTE)	HUR?	SAMVERKANSGRUPP/NÄSTA STEG/ SAMMANKALLANDE	NÄR?	REGIONENS OMRÅDESMÅL	Status
DET ÄR VIKTIGT ATT DET SERVERAS BRA MAT INOM SKOLA OCH ÄLDREMSORG (27=10) OCH DET ÄR VIKTIGT ATT BARN I TIDIG ÅLDER FÅR KUNSKAP OM LIVSMEDELSPROCESSEN I SKOLAN (23=8)	<p>Genom att barnen redan från tidig ålder får lära sig vad god kvalitet på mat är (närodlat, ekologiskt och konventionellt odlad svensk mat alternativt utländskt ekologiskt odlad mat) och att de lär sig hur maten är producerad. På så sätt kommer framtidens konsumenter att ställa ännu högre krav på producenterna och den offentliga upphandlingen att förändra produktion och inköpsätt så att framtidens matproduktion inte bara ökar utan får en högre kvalitet.</p>	<p>Från jord till bord Under 2017 fattade kommunstyrelsen i respektive kommun (Ödeshög, Vadstena, Ydre och Boxholm) beslut om att kommunerna ska arbeta i enlighet med "Food for life" konceptet. "Food for life" syftar till att öka förståelsen hos barn- och elever för matens väg fram till tallriken och vilka aspekter som påverkar de olika delarna; odling, produktion, transporter och tillagning. De tre viktigaste utmaningarna för att nå "från jord till bord" behöver synliggöras och kommuniceras både internt i kommunen och till kommunens målgrupper.</p>	Kostchef, Ydre kommun	PRIO 2	1,2, och 3	<p>Ny kost-/måltidspolicy håller på att tas fram under hösten 2020 och våren 2021 i nätverkande form med kommunens verksamheter, näringslivsförening och LRF.</p> <p>Kommunen har beviljats projektmedel från Länsstyrelsen Östergötlands utlysning inom regional livsmedelsstrategi 2020, LYKOTRÅFF1 (Länsstyrelsens dnr: 303-13036-2020, 2020-08-25).</p> <p>Projektets syfte är att bl.a. öka drivfarten i livsmedelsstrategins handlingsplan och att uppdatera kommunens kost-/måltidspolicy och verksamhetsplaner i för att värna om den småskaliga livsmedelsförädlingen i Ydre kommun.</p> <p>Förhoppningen är att projektet LYKOTRÅFF1 bidrar till att konceptet "Food for life" sprids i kommunens verksamheter.</p> <p>Annika sprider kunskap genom att prata med barnen – bonden i skolan – när hon vikarierar i skolan.</p>
	Miljön där maten serveras och upplägget på tallriken är viktig för att maten ska smaka bra.	<p>Genom mindre experiment Genom små experiment som engagerar elever, de äldre samt personalen genom fokus i ett "ständiga förbättrings</p>				Endast idéer inför framtiden
	Tillagningen av maten för att behålla smak och näring Likaså är en minskning av matspillet viktigt					

HANDLINGSPLAN FÖR ÖSTERGÖTLANDS LIVSMEDELSSTRATEGI I YDRE

	<p>Matens näringsinnehåll påverkar hälsan och matspillet gör att vår matproduktion både blir mer effektiv och miljövänlig</p>	<p>arbete". Konkreta förslag är att laga en del av maten på avdelningen för att "få lite mat doft" och att få "känna" vad vi får till middag gör mycket för aptiten. Kanske kan de äldre äta tillsammans med förskolebarn eller restaurang en gång i veckan.</p>				
	<p>Om vi i framtiden ska klara vår matproduktion behöver nyfikenhet och viljan väckas att smaka och tänka nytt kring måltiderna.</p>	<p>Genom större experiment Att i ett större experiment följa Hestraskolans utveckling när matsalen blir restaurang. Här behöver både företag och invånare bli involverade. Det konkreta som gör i Hestra behöver följas upp erfarenheter delas med andra kommunala kök, även i kringliggande kommuner.</p>			<p>Endast idéer inför framtiden</p>	

TRYGGHET 4"Tryggad produktionskapacitet och robusta produktionssystem för minskad sårbarhet"	OMRÅDESMÅL: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ökad kunskap om behovet av försörjningsberedskap 2. Minskad användning av fossil energi i livsmedelskedjan 3. Öka konsumtionen av livsmedel som producerats med hänsyn till djurens välfärd och hälsa samt med en ansvarsfull och restriktiv antibiotikaanvändning.
--	---

VAD	VARFÖR (SYFTE)	HUR?	SAMVERKANSGRUPP/NÄSTA STEG/ SAMMANKALLANDE	NÄR?	REGIONENS OMRÅDESMÅL	STATUS
DET ÄR VIKTIGT ATT LIVSMEDEL PRODUCERAS I BALANS MED NATUREN	Vi är beroende av naturen för vår överlevnad, som bygd och som människor. Ju mer kunskap konsumenten får desto mer ställs också krav på producenterna att lantbruk sker i balans med naturen. Mångfalden är viktig	Sprida kunskap Kunskap behövs om vad och varför vi planterar som vi gör. Bönder: Förbättringar har gjorts, stråförkortningsmedel har tagits bort.- lyfta in i målen om kosten och jobba på det tex i matsalen Food for life också äta det som finns som säsong.	Politik och kost / 2020 / Henrik Isacsson	PRIO 1	2 och 3	Inriktningsmål är tagna december 2019. Målen bryts ned i verksamhetsmål under 2020. Arbete med food for life måste aktualiseras för att få genomslag. Kommunen har beviljats projektmedel från Länsstyrelsen Östergötlands utlysning inom regional livsmedelsstrategi 2020, LYKOTRÅFF1 (Länsstyrelsens dnr: 303-13036-2020, 2020-08-25). Projektets syfte är att bl.a. öka drivfarten i livsmedelsstrategins handlingsplan och att uppdatera kommunens kost-/måltidspolicy och verksamhetsplaner i för att värna om den småskaliga livsmedelsförädlingen i Ydre kommun. Förhoppningen är att projektet LYKOTRÅFF1 bidrar till att konceptet "Food for life" sprids i kommunens verksamheter. Undervisningsmaterial för skolor finns att hämta hos LRF. Ganska nya tendenser med motståndare mot köttproduktion och djurhållning som svartmålar bönder skapar problem.
		Ta till vara på våra äpplen	Henrik Isacsson	PRIO 1	2 och 3	Kompostering är pågående

HANDLINGSPLAN FÖR ÖSTERGÖTLANDS LIVSMEDELSSTRATEGI I YDRE

		Henrik kollar förutsättningarna, eventuellt resursteam. Kompostering, jäst tillsätts-bochas- hålls på odlingar som näring	/kvarter 3 Kosten tittar också på en kompost "maskin" för att ta till vara på rester.			Ett nyttmusteri har startats
		Satsa på biodling i Ydre Fler bi-producenter, så blommor i dikeskanten, inte slå vägrenarna för tidigt. Det finns goda förutsättningar för biodling i Ydre. Skicka ut kartor på bra marker för biodling	Biodlarföreningen, biodlarföretag, representant, Henrik Isacson, Elin Israelsson 2020	PRIO 4	2 och 3	Förfrågan/ nämnden har sagt ja till att förenkla och kommunen ställer sig positiv
		Sätta upp insekshotell Alla invånare kan sätta upp insekshotell.		PRIO 4	2 och 3	Kan det drivas av Naturum?
AREBETA AKTIVT MED CIRKULÄR EKONOMI DET ÄR VIKTIGT ATT MINSKA MATSPILLET	Vi måste bli bättre på att ta tillvara det vi har för att klara våra trygghetsmål	Synliggöra matspillet på restauranger, i butiker och alla kommunens verksamheter	Carina Nilsson genom Q Öst 2020 och Lovisa	PRIO 2	2	
		Arbeta aktivt med en cirkulär ekonomi Avfall kan bli en tillgång (koppla in Tillväxtverket): Hönsfarmare- hönsgödsel, Kaffesump – ostronskivlingsodling, Champinjondling – kompostjord, Sopstationen – skulle ha en avdelning för "ta vad du behöver", Musteri – ta tillvara alla äpplen, Använda påskfjädrar på Plassen Kompostera Grönsaker som inte går att sälja går till djurfoder eller till kompost Titta på goda exempel T ex Genbygd.dk begagnat – unik – billigt, We food, Too good to go. App som visar var det finns "Bäst före artiklar		PRIO 2	2	Påskfjädrar på plassen – Klart1 Upprepas 2020
		Utveckla så att kommunen kan ta till vara på rester Det nya reningsverket, här behöver vi tänka långsiktigt. Inte enbart det billigaste. Inklusive slam	Carina Nilsson	PRIO 2	2	Pågående. Studiebesök har gjorts
DET ÄR VIKTIGT ATT INVÅNARNA, VID EN KRISSITUATION, VET ATT DE ÄR ANSVARIGA FÖR SIN EGEN HUSHÅLLS-BEREDSKAP OCH ATT INVÅNARNA HAR KUNSKAP OM HUR DE SKA AGERA	Att alla vet vad och hur man ska agera är A och O vid kris	Studiecirkel – Hur gör jag vid kris För att jobbar med att skapa intresse och kunskap hos invånarna. Koppla in brandkår som pratar om detta på marknaden. Föra ut information 2 ggr om året oh länka till redan existerande information. Kolla in skolan? Scouterna?	Anmälda/ 3 ggr/ Bernhard Jensen Lisa tar bollen tillsammans med brandkåren och tekniska Regelbundet. Bjud in till ett möte. Kvarter 1 2020	PRIO 1	1	Studiecirkel Klart TEMA 2020 på påskplassen. Påskkärringar tillsammans med rådningsstjänst TEMA gick ej att genomföra pga pågående pandemi
	Torkan blev ett tydligt exempel på hur sårbara vi är i kristider. Att använda torkan som exempel för att titta	Ta fram och kommunicera en krisstrategi	Kommunchef, Rådningstjänst, LRF, Miljö- och hälsoinspektör/	PRIO 1	1	Pågående

HANDLINGSPLAN FÖR ÖSTERGÖTLANDS LIVSMEDELSSTRATEGI I YDRE

<p>DET ÄR VIKTIGT ATT TA VARA PÅ ERFARENHETER FRÅN SOMMARENS TORKA</p>	<p>på vad som fungerade bra och vad som måste utvecklas kan hjälpa oss att komma vidare i en fråga som är mycket omfattande</p> <p>Hur jobbar vi med detta? Kolla om Oskar kan redogöra</p>	<p>Informationsblad, inte glömma hur vi handlar när det gäller djurrättsaktivister</p>	<p>Lyfta in i krisberedskapsarbetet möte 2020/ Elisabeth Hagström</p>			<p>MSB jobbar aktivt tillsammans med kommunens krisledningsgrupp.</p> <p>Hållbara planer vid kris är framtagna och på plats.</p> <p>Hur gör vår vänort? Besök 2021? Fysiskt/Digitalt?</p>
		<p>Sätta samman en samhällsgrupp för samarbete i kris</p>		PRIO 1	1	
		<p>Ge lanthandlarna i uppdrag att ha ett kris förråd/beredskapslager Detta skulle i sin tur ge lanthandlarna ett ben till att stå på.</p>		PRIO 1	1	
		<p>Titta på hur Finland gör Finland har ett helt annat sätt att se kring kris. Samarbeta med vår vänort vilket skulle ge oss ett konkret tema att arbeta kring.</p>	PRIO 1	1		
		<p>Trygga vattenförsörjningen</p>	<p>Carina</p>	<p>PRIO 1</p>	<p>1</p>	<p>Pågående arbete. Kommunen har beviljats projektmedel för framtagning av en VA-strategi (vatten och avlopp) där projektledare Oscar Samuelsson, IVL Svenska miljöinstitutet (ivl.se), arbetar för en hållbar VA-planering i Ydre för bl.a. dricksvattenförsörjningen och rening av avloppsvatten. Projektet innefattar även kommunens vattentäcker.</p> <p>Samtidigt görs livsmedelsinspektion av vattenverk i kommunen.</p> <p>Kommunen har även påbörjat en kartläggning av enskilda avlopp bl.a. för att säkerställa att avloppsvatten renas på ett tillfredställande sätt innan det återförs till naturen.</p>
		<p>Ta till vara på kunskap om gamla metoder För att inte vara i händerna på teknologin i kristider och när teknologin kanske inte fungerar som den ska</p>	<p>Idéstadie</p>	<p>PRIO 4 (2022)</p>	<p>1</p>	